# עושר אינדונזי בסינגפור

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

## יחסים שעוצבו בידי ההיסטוריה

היחסים בין סינגפור לאינדונזיה החלו בסכסוך. במהלך העימות עם מלזיה (Konfrontasi) בראשית שנות השישים התנגדה אינדונזיה להקמת מלזיה, שכללה אז את סינגפור, ושלחה חבלנים מעבר למצר. בתחילת 1965 הפציצו שני נחתים אינדונזים את בניין מקדונלד האוס (MacDonald House) ברחוב אורצ'רד, והוצאתם להורג ב־1968 הביאה כ־300 סטודנטים לתקוף את שגרירות סינגפור בג'קרטה. יחסים דיפלומטיים כוננו רק ב־7 בספטמבר 1967, חודש לאחר ייסוד ASEAN.[1] הדיפלומטיה האזורית שבאה בעקבות זאת היא נושאו של פרק F.IV.

הקשרים הכלכליים התבררו עד מהרה כחזקים מזיכרון הסכסוך. תחת "הסדר החדש" (New Order) של הנשיא סוהרטו צמחה אינדונזיה במהירות והצמיחה שכבה של קבוצות עסקיות גדולות, רבות מהן בבעלות משפחות סיניות־אינדונזיות. למשפחות אלה הציעה סינגפור את מה שארצן עדיין לא יכלה לספק: מטבע יציב, בנקים שאכפו חוזים, שיטת משפט מקובל וחברה שבה שפתן ורשתותיהן המסחריות היו בבית. הן פתחו חשבונות, רכשו נדל"ן והקימו בעיר חברות החזקה וחברות סחר. המשבר הפיננסי האסייתי של 1997–1998 והאלימות של מאי 1998 בג'קרטה, הנבחנים בפרק D.III, האיצו את תנועת ההון והמשפחות הזו. קבוצות רבות מחזיקות מאז ועד היום חלק מהגזברות, מההנהלה ומהעושר המשפחתי שלהן בסינגפור.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

## היקף הנכסים האינדונזיים

השאלה כמה עושר אינדונזי מוחזק בסינגפור הייתה זמן רב עניין של הערכות ושמועות. הנתונים המוצקים הראשונים הגיעו מחנינת המס של אינדונזיה בשנים 2016–2017, הנבחנת בסעיף 4 להלן. עד סוף מרץ 2017 הצהירו נישומים אינדונזים על נכסים בסך 751.19 טריליון רופיה (Rp) המוחזקים בסינגפור. סכום זה היווה 73.08 אחוזים מכלל הנכסים הזרים שהוצהרו, הרחק לפני איי הבתולה הבריטיים עם 7.48 אחוזים, הונג קונג עם 5.47 אחוזים ואיי קיימן עם 5.14 אחוזים. לפי שער החליפין המשתמע מדיווחים בני הזמן, הנתון של סינגפור שקול לכ־56 מיליארד דולר ארה"ב.[2]

נתונים אלה מציגים את הסכום האמיתי בחסר. הם כוללים רק נכסים שהמשתתפים בחרו להצהיר עליהם, והחזקות רבות בחברות באיי הבתולה הבריטיים או באיי קיימן נוהלו בעצמן מסינגפור. הערכות בנות הזמן העמידו את סך העושר האינדונזי בסינגפור על סכום גבוה בהרבה. ניתוח אחד שפורסם עם תום החנינה העריך כי אינדונזים מחזיקים בסינגפור כ־2,600 טריליון רופיה, מתוכם כ־650 טריליון רופיה בנכסים שאינם ניתנים להשקעה, כגון נדל"ן. אנליסט מס אינדונזי טען ב־2016 כי כמעט 60 אחוזים מלקוחות הבנקים בסינגפור הם אזרחי אינדונזיה.[3] אף מקור רשמי אינו מאשר נתון זה, וככל הנראה הוא מתייחס ללקוחות בנקאות פרטית מהאזור. עם זאת, הוא מראה עד כמה מרכזי נראה העושר האינדונזי מנקודת המבט של ג'קרטה.

## זרמי השקעה מסינגפור ודרכה

סינגפור היא גם המקור הגדול ביותר להשקעות ישירות זרות באינדונזיה. לפי משרד ההשקעות האינדונזי, משקיעים מסינגפור היו אחראים ל־20.1 מיליארד דולר ארה"ב ב־2024 ול־17.4 מיליארד דולר ארה"ב ב־2025, כ־30 אחוזים מכלל ההשקעות הישירות הזרות באותה שנה. אחריה ב־2025 באו הונג קונג עם 10.6 מיליארד דולר ארה"ב, סין עם 7.5 מיליארד דולר ארה"ב ומלזיה עם 4.5 מיליארד דולר ארה"ב. בין 2010 ל־2025 תרמה סינגפור 2,055.71 טריליון רופיה, או 28.6 אחוזים, מכלל ההשקעות הישירות הזרות באינדונזיה.[4]

הסטטיסטיקה רושמת את ארצו של המשקיע הישיר. חלק גדול מההשקעות הרשומות כסינגפוריות הוא הונן של קבוצות רב־לאומיות המנהלות את עסקיהן בדרום־מזרח אסיה מסינגפור, כפי שמסביר פרק I.I. חלק אחר שייך למשפחות ולקבוצות אינדונזיות המחזיקות את חברותיהן המקומיות באמצעות כלים סינגפוריים. מבנים כאלה מעניקים גישה לבנקים ולשוקי

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ההון של סינגפור, הגנה של אמנות השקעה ופורום ניטרלי לסכסוכים בין בעלי מניות. הם גם אפשרו לבעלים אחדים להסתיר את הבעלות הסופית בנכסים אינדונזיים מעיני רשויות המס האינדונזיות. זו אחת הסיבות לכך שג׳קרטה לחצה שוב ושוב להגברת השקיפות.

אמנת המס בין שתי המדינות מספקת את המסגרת לזרמים אלה. האמנה המקורית הייתה בתוקף מאז 1992. אמנה מעודכנת נחתמה ב־4 בפברואר 2020 בידי אינדרני ראג׳ה (Indranee Rajah) מטעם סינגפור וסרי מולייאני אינדרוואטי (Sri Mulyani Indrawati) מטעם אינדונזיה. היא מפחיתה את שיעורי הניכוי במקור על תמלוגים ועל רווחי סניפים, פוטרת רווחי הון מסוימים במדינת המקור ומשלבת את התקנים הבינלאומיים נגד ניצול לרעה של אמנות.[5] האמנה המתוקנת נכנסה לתוקף ב־23 ביולי 2021 וחלה מאז 1 בינואר 2022.[6] מבחן המטרה העיקרית (principal purpose test) שבאמנה החדשה מקשה לתבוע הטבות אמנה עבור מבנים שמטרתם העיקרית היא להשיגן.

## בנקאות פרטית, משרדים משפחתיים והלקוח האינדונזי

עבור הבנקים הפרטיים של סינגפור, אינדונזיה היא זה עשרות שנים השוק הבודד החשוב ביותר מחוץ לסינגפור עצמה. לקוחות אינדונזים שורתו באופן מסורתי מסינגפור עצמה, כשהלקוח נוסע אל הבנקאי. היחסים הם לעיתים קרובות רב־דוריים ומשלבים בנקאות פרטית עם בנקאות עסקית עבור הקבוצה העסקית של המשפחה. גם הבנקים המקומיים של סינגפור בנו נוכחות משלהם באינדונזיה: DBS, OCBC ו־UOB מפעילים כולם חברות בת בנקאיות באינדונזיה, המקנות להם היכרות עם עסקיהם המקומיים של לקוחותיהם.[7]

מבנה העושר המשפחתי האינדונזי השתנה מאז החנינות. נכסים שהוחזקו בעבר בחשבונות ממוספרים או בחשבונות על שם נאמן (nominee) מוצהרים כיום באינדונזיה ומדווחים במסגרת חילופי המידע האוטומטיים. משפחות רבות השאירו את נכסיהן בסינגפור וארגנו אותם מחדש בנאמנויות, בחברות החזקה ובמשרדים משפחתיים יחידים, שהטיפול המיסויי בהם הוא נושא פרקים E.III ו־E.IV. המניעים עברו מסודיות לביטחון: פיזור הרחק מהרופיה, גישה להשקעות בינלאומיות, תכנון העברה בין־דורית והגנה מפני סיכון פוליטי. לקוחות אינדונזים נותרו בין המשתמשים החשובים ביותר במבנים אלה, לצד לקוחות מסין, שאותם בוחן פרק I.II.

## הערות

1. Wikipedia, “Indonesia–Singapore relations” (נצפה בנובמבר 2026): “In early 1965, two Indonesian Marines blew up the Macdonald house building in

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singapore"; הוצאתם להורג של שני הנחתים ב־1968 הובילה לפשיטה של כ־300 סטודנטים על שגרירות סינגפור בג'קרטה; Wikipedia, "Indonesia–Singapore relations" (נצפה בנובמבר 2026): "Indonesia and Singapore established diplomatic relations on 7 September 1967." ↩

2. "Singapura sumbang repatriasi tax amnesty terbesar", *Kontan*, 29 במרץ 2017, בהסתמך על המנהל הכללי למסים (Directorate General of Taxes): הצהרות על נכסים זרים מסינגפור 751.19 טריליון רופיה (73.08 %), איי הבתולה הבריטיים 76.92 טריליון רופיה (7.48 %), הונג קונג 56.27 טריליון רופיה (5.47 %), איי קיימן 52.86 טריליון רופיה (5.14 %); "Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?", indonesia-investments.com, 3 באפריל 2017: סך הנכסים המוצהרים, 4,865.7 טריליון רופיה (IDR), מוצג ככ־366 מיליארד דולר ארה"ב, דבר המשקף שער של כ־13,300 רופיה לדולר; ההמרה של הנתון של סינגפור היא חישובו של המחבר. ↩

3. "Tax Amnesty Program Indonesia Ended, What Are the Results?", indonesia-investments.com, 3 באפריל 2017: לפי ההערכה מחזיקים אינדונזים בסינגפור כ־2,600 טריליון רופיה (IDR), מתוכם כ־650 טריליון רופיה בנכסים שאינם ניתנים להשקעה, כגון נדל"ן; "Upaya Singapura Cegah Repatriasi Dinilai Tak Langgar", *Hukumonline*, 27 ביולי 2016, בציטוט יוסטינוס פרסטובו (Yustinus Prastowo), Center of Indonesia Taxation Analysis: "Hampir 60% nasabah perbankan Singapura adalah WNI." ↩

4. "Top 5 Foreign Investor Countries in Indonesia 2025, Singapore Dominates", *Databoks* (Katadata), 19 בינואר 2026, בהסתמך על מסיבת העיתונאים של משרד ההשקעות/BKPM מ־15 בינואר 2026: סינגפור 17.4 מיליארד דולר ארה"ב (30.9 אחוזים בגוף הטקסט, 30.1 אחוזים בתקציר), הונג קונג 10.6 מיליארד דולר ארה"ב, סין 7.5 מיליארד דולר ארה"ב, מלזיה 4.5 מיליארד דולר ארה"ב; "Singapore, the Largest Investor in Indonesia in 2024", *Databoks*, 2025, ודיווחים נוספים בהסתמך על BKPM: 20.1 מיליארד דולר ארה"ב ב־2024 (השר רוסאן רוסלאני (Rosan Roeslani), מסיבת עיתונאים מ־31 בינואר 2025: 20.07 מיליארד דולר ארה"ב); "Singapore, the Largest Source of Foreign Investment in Indonesia Over the Last 15 Years", *Databoks* (Katadata), 27 באוקטובר 2026, בהסתמך על משרד ההשקעות והתעשייה הממשיכה (Ministry of Investment and Downstream Industry)/BKPM: 2,055.71 טריליון רופיה, 28.6 אחוזים מסך ההשקעות הזרות 2010–2025. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

5. משרד האוצר של סינגפור (Ministry of Finance Singapore), הודעה לעיתונות "Singapore and Indonesia Sign An Updated Avoidance of Double Taxation Agreement", 4 בפברואר 2020 (mof.gov.sg): נחתם בידי אינדרני ראג'ה וסרי מולייאני אינדרוואטי; העדכון "lowers the withholding tax rates for royalties and branch profits", "provides for tax exemption in the source State for certain capital gains" ו־"incorporates internationally-agreed standards to counter treaty abuse"; האמנה הקיימת "has been in effect since 1992". ↩

6. IRAS, "Updated Singapore-Indonesia Agreement for the Elimination of Double Taxation Enters into Force" (iras.gov.sg, נצפה בנובמבר 2026): האמנה "entered into force on 23 July 2021"; Sovereign Group, "Revised Singapore-Indonesia tax treaty brought into force", 16 בספטמבר 2021: בתוקף מ־23 ביולי 2021, "effective as of 1 January 2022" לאחר אשרור בידי שני הצדדים. ↩

7. על חברות הבת האינדונזיות של DBS (PT Bank DBS Indonesia), OCBC (PT Bank OCBC NISP Tbk) ו־UOB (PT Bank UOB Indonesia) ראו את הדוחות השנתיים של שלוש הקבוצות לשנת 2025. ↩

## Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.